

ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ТЕЛЕПРОСТОРУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРИНЦИПИ ТА УКРАЇНСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ

Олександр Бухтатий

*Головний департамент інформаційної політики
Адміністрації Президента України,
вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220, Україна,
e-mail: oleksandr.bukhtatyi@apu.gov.ua*

Проаналізовано проблемні питання захисту українського телепростору, а також європейські правові механізми щодо протидії маніпулятивній пропаганді та інформаційній агресії з боку Російської Федерації. На сучасному етапі розвитку української держави актуальність порушеної проблеми є очевидною та нагальною як з теоретичної, так і з практичної позиції для науки з соціальних комунікацій. Врегулювання зазначеної проблеми вимагає скоординованих і адекватних дій з боку відповідних державних регуляторних органів у сфері електронних медіа з метою захисту національних інтересів в інформаційній сфері. Водночас, з одного боку, ці дії мають корелюватися з європейською практикою, насамперед в частині дотримання основоположних прав людини на свободу інформації, вираження поглядів та переконань, а з іншого – існує життєво важлива потреба щодо забезпечення надійного захисту державного суверенітету, територіальної цілісності та інформаційної безпеки української держави.

Ключові слова: Європейська конвенція про транскордонне телебачення, провайдер програмної послуги, телепрограма, цензура, обмеження трансляції.

Проголошений Україною курс на європейську інтеграцію вимагає від держави і суспільства перегляду основних принципів та методів реалізації державної політики у ключових сферах суспільних відносин, зокрема й державної інформаційної політики. Одним з найголовніших завдань, які стоять сьогодні перед Україною, є забезпечення європейських принципів свободи слова, зокрема щодо поширення інформації вітчизняними та зарубіжними телерадіокомпаніями.

Водночас на початку 2014 року українське суспільство загалом та державні регуляторні органи у галузі телебачення зокрема, зіткнулися з новітньою загрозою, суть якої полягала у масовому та неконтрольованому поширенні на території України телепрограм російських телеканалів, які мають відвертий пропагандистський характер, не відповідають загальноновизнаним міжнародним журналістським стандартам та спрямовані на дестабілізацію ситуації в країні, порушення її територіальної цілісності тощо.

Перед українськими регуляторними та контролюючими державними органами у сфері медіа, насамперед у галузі телерадіомовлення, постала серйозна концептуальна проблема, яку ми пропонуємо визначити **за мету нашого дослідження**: як захистити національний телепростір від проникнення у нього маніпулятивного пропагандистського інформаційного продукту деяких іноземних телеканалів, насамперед з території

Російської Федерації, та водночас не допустити необґрунтованих обмежень європейських стандартів свободи слова, свободи вираження поглядів і переконань.

Аналіз досліджень та публікацій дає підстави стверджувати, що порушена проблематика набула особливої ваги і уваги як у науково-експертному середовищі, так і в суспільно-політичній площині, з початком інформаційної та військової агресії проти нашої держави з боку Росії.

Широке висвітлення це питання набуло у працях таких вітчизняних дослідників і журналістів як Ю. Бондаря, А. Бровської, В. Горбуліна, С. Грабовського, Д. Дубова, Н. Іщенко, В. Лизанчука, В. Лубчака, В. Набруска, М. Ожевана, Г. Почепцова, О. Радченка, В. Шпака та ін.

В Україні на державному рівні це питання чи не вперше було розглянуто ще 28 квітня 2014 року на засіданні Ради національної безпеки і оборони України, яка “зазначила, що останнім часом Російська Федерація поширює недостовірну, неповну, упереджену інформацію про Україну, через що намагається маніпулювати суспільною свідомістю в Україні та за її межами” [12]. Водночас аналіз відповідного рішення, яке було введено в дію Указом Президента України, дає підстави стверджувати, що питання протидії російській пропаганді не порушувалось взагалі.

Зокрема, Н. Колотій у статті для газети “Дзеркало тижня” зазначає, що у 2015 році Російська Федерація посідала перше місце у світі за державними витратами на пропаганду. Сумарна державна підтримка проурядових ЗМІ в Росії сягнула 48,65 млрд рублів на рік (1,6 млрд дол.) Цифра підтримки українських ЗМІ у контрпропаганді конкретно не визначена. У багатьох ВИШах Росії студенти опановують дисципліни з інформаційної, психологічної безпеки, кібербезпеки тощо. В Україні лише в Національному університеті імені Тараса Шевченка на факультеті журналістики запроваджено курс “Інформаційні війни” [6].

Російський дослідник А. Самохвалов визнав, що “на сьогодні транскордонним можна вважати щонайменше дюжину російських телемовників. Серед них “Первый канал”, ВГТРК, НТВ, ТВ-Центр, РЕН-ТВ, програми яких приймаються в низці країн ближнього та далекого зарубіжжя, починаючи від Білорусі та до Ізраїля” [15]. Автор також зазначає, що “на жаль, транскордонне телебачення більшості країн і ставлення до нього відповідних урядів генетично пов’язано з епохою конфронтації між Сходом та Заходом. Залишки і рецидиви цієї конфронтації ми спостерігаємо і до сьогодні, але вже у нових політичних обставинах” [15].

Водночас потрібно зазначити, що ще у 1950 році в статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, якою проголошується право кожного на свободу інформації, під яким розуміється право на свободу дотримуватися своїх поглядів і переконань, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів, дозволяється державам *вимагати ліцензування діяльності радіомовних, телевізійних або кінематографічних підприємств* [7].

Монро Прайс у праці “Телевидение, телекоммуникации и переходный период: право, общество и национальная идентичность” зазначає, що “ефект транснаціональної тенденції проявляється щонайменше у формуванні нового складу діючих осіб, що

змінює (потенційно зменшує чи підвищує) статус національних та регіональних лідерів і вводить інших акторів в драму зміни світового порядку. Перспективою глобальної публічної сфери є, якщо використовувати досить дискредитований вираз “новий світовий порядок”, який намагається спрямувати і закріпити колективні дії” [10, с. 51].

Відзначимо, що за період державної незалежності в Україні були прийняті законодавчі акти, які врегульовують діяльність засобів масової інформації: друкованих періодичних видань (1992), телерадіокомпаній (1993), інформаційних агентств (1997).

Крім того, Конституція України забороняє цензуру та встановлює право кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку тощо [8].

Стаття 92 Конституції України гарантує, що виключно законами України *визначаються засади діяльності засобів масової інформації* [8].

В Україні не вмотивоване законодавством втручання органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, громадських чи релігійних об’єднань, їх посадових осіб чи працівників, а також власників у сферу професійної діяльності засобів масової інформації не допускається.

Претензії щодо тенденційності контенту програм російських телеканалів мають як українські державні органи, до повноважень яких входять функції з регулювання та контролю за діяльністю телерадіомовників, так і громадські організації фактично з перших днів агресії.

Наприкінці березня 2014 року Російська громадська колегія зі скарг на пресу знайшла ознаки маніпуляційної пропаганди у програмі Дмитра Кисельова ведучого інформаційної програми на телеканалі “Россия 1” та керівника Інформаційного агентства “РИА “Новости””. Зокрема, йдеться про сюжет “Українське віче”, присвяченому політичним протестам на Майдані Незалежності в Києві. Розгляд питання здійснювався на запит Української комісії з журналістської етики [5].

27 березня 2014 року Київський окружний адміністративний суд ухвалив рішення, згідно з яким в Україні призупинено ретрансляцію російських каналів: “Первый канал. Всемирная сеть”, “РТР-Планета”, “Россия-24”, “НТВ-Мир” на час розгляду відповідного позову Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення [16]. Представник Організації з безпеки і співпраці в Європі зі свободи інформації Дуня Міятович висловила занепокоєння з приводу вимог до операторів кабельного телебачення в Україні припинити ретрансляцію деяких телеканалів із Росії. Зокрема, вона зазначила, що заборона на такі передачі без юридичних підстав є формою цензури, і міркування національної безпеки не можуть використовуватися на шкоду свободі засобів інформації [13].

У звіті Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2015 рік зазначається, що впродовж звітного періоду проводився моніторинг програм іноземного виробництва, зміст яких не відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення. Згідно із законодавством України було вилучено 10 телеканалів Російської Федерації.

Національна рада 2014 року звернулася до суду щодо припинення трансляції іноземних програм, виробником яких є Російська Федерація, зокрема “Первый канал. Всемирная сеть” (ОАО “Первый канал”), “РТР – Планета”, “Российский информационный канал “Россия – 24” (ВГТРК “Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания”), “НТВ Мир” (ОАО “Телекомпания НТВ”), “ТВ Центр – International” (ОАО “ТВ Центр”), “РосБизнесКонсалтинг – ТВ (РБК–ТВ)”. Окружним адміністративним судом м. Києва було відкрито судові провадження та винесено ухвали, якими тимчасово припинено ретрансляцію в багатоканальних телемережах на території України зазначених іноземних програм. 2015 року всі справи було об’єднано в одне провадження і призначено судові експертизи щодо контенту телеканалів. Стосовно “Первого канала. Всемирная сеть”, “РТР-Планета”, “Россия-24” і “НТВ Мир” результати комплексної психолінгвістичної експертизи отримані в грудні 2014 року.

Такий механізм регулюється Директивою 2007/65/ЄС (Телебачення без кордонів), якою передбачається, що держава-член ЄС “може вимагати дотримання більш детальних та суворих правил загального інтересу”. Зокрема, якщо “телевізійна компанія, яка знаходиться під юрисдикцією іншої держави-члена, здійснює телевізійне мовлення, що частково або повністю спрямоване на її територію, вона може зв’язатися з державою-членом, що має юрисдикцію, для досягнення взаємного задовільного вирішення щодо будь-яких проблем, які виникають. У разі отримання обґрунтованого запиту першою державою-членом, держава-член, що має юрисдикцію повинна звернутися до телевізійної компанії з вимогою про відповідність правилам загального громадського інтересу, що розглядаються. Держава-член, що має юрисдикцію, інформує першу державу-члена про отримані результати, відповідно до цього запиту протягом *двох місяців*” [3].

З огляду на викладене є очевидною необхідність здійснення ретельного дослідження юридичних, етичних та політичних аспектів транскордонної діяльності засобів масової інформації з позиції європейського права, стандартів і практики.

Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (англ. European Court of Human Rights), підписаної Урядами-членами Ради Європи 4 листопада 1950 року [7], вільні та незалежні засоби масової інформації мають першочергову важливість для життя демократичного суспільства.

Стаття 10 цієї Конвенції, яка визначає право кожного на свободу отримання інформації незалежно від державних кордонів, що, по-перше, дає підстави на здійснення державного регулювання у галузі телебачення, а, по-друге, визначає, що “здійснення цих свобод, оскільки воно пов’язане з обов’язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров’я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду” [7].

З огляду на те, що Україна та Російська Федерація є державами-членами Ради Європи вважаємо, що “телеконфлікт” має вирішуватися з урахуванням прийнятих документів

цього спільноєвропейського органу. Зокрема, мова йде про Європейську конвенцію про транскордонне телебачення (англ. European Convention on Transfrontier Television).

У 1989 році у міжнародне законодавство у галузі телебачення було включено Європейську конвенцію про транскордонне телебачення, згідно з якою держави-члени підтвердили важливість радіо- і телемовлення для розвитку культури й вільного формування думок в умовах забезпечення плюралізму та рівних можливостей для всіх демократичних груп і політичних партій.

Ця Конвенція застосовується до будь-якої програмної послуги, яка транслюється або ретранслюється організаціями чи технічними засобами, що знаходяться під юрисдикцією однієї з держав, що її ратифікували, кабельними каналами, за допомогою наземного передавача або супутника, і яка може прийматися, прямо або опосередковано, на території однієї чи більше Сторін.

Згаданий міжнародний документ сприяє транскордонній трансляції телевізійних програм і гарантує свободу прийому і ретрансляції таких програм на території держав, які її підписали. Для досягнення цієї мети Конвенція забезпечує державам-учасникам мінімум основних принципів, що стосуються змісту програм і реклами, які також передбачають право на трансляцію аналітичних матеріалів та спонсорство.

У 1998 році Комітет Міністрів прийняв додатковий протокол до Конвенції, метою якого є досягнення єдиної позиції у підході до галузі телебачення між цією Конвенцією, яку було переглянуто у Директиві Європейського парламенту та Ради Європи від 11 грудня 2007 року, що вносить зміни до Директиви Ради 89/552/ЄЕС про координацію певних законів, підзаконних актів та адміністративних положень у державах-членах, що стосуються здійснення діяльності з телевізійного мовлення (Council Directive 89/552/EEC of 3 October 1989 on the coordination of certain provisions laid down by Law, Regulation or Administrative Action in Member States concerning the pursuit of television broadcasting activities), враховуючи те, що аудіовізуальні медіапослуги носять як культурний, так й економічний характер, їхнє зростаюче значення для суспільства, демократії – зокрема, щодо забезпечення свободи інформації, вираження думок та медіа плюралізму – освіти та культури [3].

Іншими документами, які містять обов'язки для держав-учасниць у галузі теле-радіомовлення, вважаються європейські угоди щодо: захисту телевізійних програм (набула чинності у 1961 році); припинення трансляції, яка здійснюється станціями з-поза меж території держав-учасниць (набула чинності у 1967 році) та протоколи до неї; Європейські конвенції, які стосуються питань авторських та суміжних прав у рамках супутникового транскордонного мовлення; правового захисту мережевого мовлення.

Європейську конвенцію про транскордонне телебачення Україна ратифікувала у 2008 році. Причому, варто зазначити, що під час ратифікації Верховна Рада України залишила за собою досить звужене право на обмеження на своїй території “ретрансляції програм, а саме у випадках, якщо ті містять рекламу алкогольних напоїв, у частині, що не відповідає національному законодавству” [11].

Російська Федерація цю Конвенцію не ратифікувала, що дає підстави Україні не поширювати гарантії цього міжнародного акту на свободу трансляції програм російських мовників.

Директор Російського національного дослідницького центру телебачення і радіо О. Самохвалов запропонував просту відповідь на питання: “Чому Росія не ратифікувала Європейську конвенцію про транскордонне телебачення?”. Автор вважає, що це відбулося “через традиційну недолугість, постійні реорганізації інформаційних відомств, бездіяльність парламентських комітетів, але і не виключено, що в цій повільності є певний умисел. Низка положень Конвенції для багатьох вітчизняних гравців на транскордонному телевізійному полі є невігідними. Визначення чітких правил гри за міжнародними стандартами може перешкодити корисливим інтересам чиновників та недалекоглядних комерсантів від телебачення” [15].

Аналіз “заборонних” норм і положень Європейської конвенції про транскордонне телебачення свідчить про встановлення широких свобод для Сторін та водночас надзвичайну “бюрократичну” складність процедури щодо обмеження трансляції програм однієї з сторін-підписантів та значну тривалість такої процедури у часі (близько 8 місяців).

Зокрема, у статті 24 Конвенції зазначено: якщо Сторона виявляє порушення цієї Конвенції, яке триває протягом двох тижнів, вона повідомляє про це порушення Стороні, яка здійснює трансляцію. Якщо порушення має очевидний, серйозний і тяжкий характер, а також призводить до виникнення складних громадських проблем, Сторона, яка здійснює прийом, може тимчасово припинити ретрансляцію програмної послуги, яка порушує Конвенцію.

В усіх інших випадках порушень, Сторона, яка здійснює прийом, може тимчасово припинити ретрансляцію програмної послуги, яка порушує Конвенцію, через вісім місяців після повідомлення про порушення, якщо це порушення триває.

Розглядаючи питання застосування статті 24, Сторони мають виходити з принципу пропорційності, який є основним критерієм, що застосовується в судовій практиці органів Конвенції із захисту прав людини та основоположних свобод, коли вони розглядають обмеження, що накладаються на реалізацію основоположних свобод, сформульованих, зокрема, в Статті 10 Конвенції про захист прав людини.

Вочевидь, заяви про незначні порушення або порушення, що носять суто технічний характер, не можуть бути виправданням дій щодо обмеження трансляції іноземних мовників. На нашу думку, є неприпустимими будь-які порушення європейських стандартів про свободу слова, оскільки саме демократія і свобода є найголовнішими чинниками згуртування суспільства у боротьбі проти російського агресора, який де-факто користується європейськими демократичними свободами для руйнування основоположних принципів та базисних засад демократично організованого суспільства.

Як зазначає В. Лизанчук: “медіасфера – це засіб народження і тиражування певних меседжів у суспільній свідомості. Зараз йдеться не лише про безпеку, а про територіальну цілісність України, то давати слово тим, хто розриває її на частини – безвідповідально, аморально. Україна зіткнулася з найпотужнішою у світі російською маніпулятивною пропагандистською машиною” [9, с. 650].

Таким чином можна сформулювати певні висновки, суть яких полягає в тому, що Європейська конвенція про транскордонне телебачення не дозволяє національним регуляторам припинити ретрансляцію телепрограм іноземних мовників у випадку

порушень її положень щодо свободи інформації, а саме: пункту 3 статті 7 (об'єктивне висвітлення інформації), статті 8 (право на відповідь), статті 9 (право на скорочений показ подій) і статті 10 (доступ громадськості до інформації про важливі події).

Стаття 24bis Європейської конвенції про транскордонне телебачення вимагає від держави дотримання такого алгоритму дій: доведення порушення прав; досягнення “дружнього” врегулювання; якщо “дружнього” врегулювання не було досягнуто *протягом трьох місяців*, то Постійний Комітет у *шестимісячний термін* має висловити свою думку; якщо Постійний Комітет дійде висновку, що порушення прав мало місце, то Сторона, яка здійснює трансляцію, уживає відповідних заходів впродовж *трьох місяців*; якщо цього не відбудеться протягом *шести місяців*, то відбувається арбітражний розгляд, до завершення якого жодна сторона не може вживати будь-яких заходів.

Парадоксально, але транскордонність телебачення в деяких випадках вітають авторитарні режими, зокрема Росія, яка, де-факто, поширюючи маніпулятивну пропагандистську інформаційну продукцію, де-юре, може скористатися захистом деяких положень Європейської конвенції про транскордонне телебачення.

На жаль, українські державні органи, до повноважень яких належить регулювання телерадіомовлення та захист інформаційної сфери і протидія інформаційній агресії інших держав, й до сьогодні не вжили всіх необхідних заходів для запуску захисних механізмів, передбачених Європейською конвенцією про транскордонне телебачення, вітчизняним та міжнародним законодавством.

Про актуальність порушеної проблеми свідчить і той факт, що 3 січня 2018 року Президент Франції Еммануель Макрон (фр. Emmanuel Jean Michel Frédéric Macron) анонсував розроблення нового законопроекту, що має суттєво посилити боротьбу з фейковими новинами, має поповнити “юридичний арсенал” задля захисту від втручання Росії у демократичне життя французького суспільства [14].

Перспективи подальших досліджень полягають у необхідності визначення та впровадження ефективного алгоритму дій щодо забезпечення адекватного реагування державних органів, які здійснюють регулювання у сфері сучасних електронних медіа.

Це питання на сьогодні відіграє для України особливе значення, оскільки в умовах економічного, політичного та психологічного протистояння, а також загрози ескалації конфлікту та військової агресії, необхідно використовувати увесь наявний потенціал засобів протистояння інформаційній експансії, яку здійснюють російські засоби масової інформації на територію української держави.

Список використаної літератури

1. Бабченко А. В информационной войне Украина как раз выигрывает [Электронный ресурс] / А. Бабченко. Mediasapiens – Режим доступа: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/master_clas/arkadiy_babchenko_v_informatsionnoy_voynе_ukraina_kak_raz_vyigryvaet/
2. В Латвии за пропаганду приостановили трансляцию канала “Россия РТР” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gazeta.zn.ua/search/NEPLP>
3. Директива Європейського парламенту та Ради Європи від 11 грудня 2007 року, що вносить зміни до Директиви Ради 89/552/ЄЕС про координацію певних законів, підзаконних актів

- та адміністративних положень у державах-членах, що стосуються здійснення діяльності з телевізійного мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/file/32243>
4. Засоби масової інформації та демократія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://coe.kiev.ua/general/800/800_7.htm
 5. Коллегия по жалобам на прессу признала Киселева пропагандистом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://top.rbc.ru/society/25/02/2014/907167.shtml>
 6. Колотій Н. Україна мусить терміново змінити концепцію інформаційної безпеки – думка / Н. Колотій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dt.ua/UKRAINE/ukrayina-musit-terminovo-zminiti-koncersiyu-infomaciyanoi-bezpeki-dumka-216245_.html
 7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод / Офіційний вісник України. – 2006. – № 32.
 8. Конституція України. – Х. : Фоліо, 2007. – 160 с.
 9. Лизанчук В. Інформаційна безпека України: теорія та практика : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 728 с.
 10. Прайс Монро. Телевидение, телекоммуникации и переходный период: право, общество и национальная идентичность / Монро Прайс ; [пер. с англ. С. Аникеева]. – М. : Изд-во Моск. Ун-та, 2000. – 336 с.
 11. Про ратифікацію Європейської конвенції про транскордонне телебачення: Закон України від 17 грудня 2008 р. № 687–VI // Урядовий кур'єр. – 2009. – 10 січня.
 12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2014 року “Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України”. Указ Президента України від 1 травня 2014 року № 449 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 16.
 13. Пропаганда и свобода массовой информации. Памятная записка Бюро Представителя ОБСЭ по вопросам свободы СМИ. – [пер. с англ. А. Кекилова, редактор М. Кучма]. – Вена : Бюро Представителя по вопросам свободы СМИ Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ), 2015. – 82 с.
 14. Сааков В. Макрон оголосив війну фейковим новинам [Електронний ресурс] / В. Сааков. – Режим доступу: <http://www.dw.com/uk-42020574>
 15. Самохвалов А. Трансграничное вещание с “человеческим лицом” [Электронный ресурс] / А. Самохвалов, В. Алексеев. – “Broadcasting. Телевидение и радиовещание”. – № 5, 2008. – Режим доступа: <http://www.broadcasting.ru/articles2/Regandstan/transgranichnoe-veschanie>
 16. Суд постановив призупинити трансляцію 4-х російських каналів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news_in_brief/2014/03/140325_hk_russia_tv.shtml
 17. Deirdre Kevin. Television News Channels in Europe. Based on a Report prepared by the European Audiovisual Observatory for the European Commission – DG COMM / Deirdre Kevin, Francesca Pellicanò and Agnes Schneeberger. – European Audiovisual Observatory. – October 2013. – P. 99.

Стаття надійшла до редколегії 10. 01. 18

Прийнята до друку 25. 01. 18

ON THE ISSUE OF TELESPACE PROTECTION IN THE CONTEXT OF HYBRID WAR: EUROPEAN PRINCIPLES AND UKRAINIAN REALITY

Oleksandr Bukhtatyi

*The main department of information policy
of the Presidential Administration of Ukraine,
Bankova Str., 11, Kyiv, 01220, Ukraine,
e-mail: oleksandr.bukhtatyi@apu.gov.ua*

The article examines and analyzes topical issues of protection of national information sovereignty, in particular Ukrainian telepace, and also analyzes European legal mechanisms for counteraction to Russian Federation propaganda and information aggression. It is determined that for Ukrainian public authorities, on the one hand, actions of these tasks execution should be correlated with European practice, first of all in the part of observance of fundamental human rights to freedom of information, expression and opinion, on the other hand, there is a vital need for assurance of strong protection of state sovereignty, territorial integrity and information security of our state. In this, issues on application of European Convention on Transfrontier Television provisions with a view to restrict broadcasting of television programmes of foreign TV channels, primarily of the Russian Federation, in Ukraine, which violate international rules and standards and also national legislation on television are considered. It is defined that appropriate Ukrainian public authorities whose functions include the regulation of television and radio broadcasting, protection of information area and counteraction to information aggression, up to now have not taken measures to start the defence mechanisms as provided for by European Convention on Transfrontier Television. At the present stage of the Ukrainian state development the topicality of the raised issue is evident and urgent both from the fundamental and practical standpoint for the social communications science. The settlement of the issue requires coordinated and adequate actions from the corresponding public regulatory authorities in e-Media for protection the national interests in the information area. At the same time, on the one hand, such actions should be correlated with European practice, principally to the extent of observance of fundamental human rights to freedom of information, expression and belief, on the other hand, there is a vital need for ensuring reliable protection of national sovereignty, territorial integrity and information security of our state. It is found that Ukrainian regulatory and supervisory state authorities in the area of media, principally in the area of television and radio broadcasting, faced serious conceptual problem: how to protect national telepace from the break-in of the propaganda content of some foreign television channels, principally from the territory of the Russian Federation and, at the same time, to prevent unwarranted restrictions of the European standards of freedom of speech, freedom of expression and belief.

Key words: European Convention on Transfrontier Television, software service provider, TV programme, censorship, restriction of broadcasting.